

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/86/2020
Identifikačné číslo spisu:	8213202785
Dátum vydania rozhodnutia:	21.04.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8213202785.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a Mgr. Dušana Čima v spore žalobcov 1/ O.. S. J., bývajúceho v T., H. H. XX, 2/ E.. L. J., bývajúceho v T., P. XX, 3/ O.. E. G., bývajúceho v T., Ľ. Š. XX, a 4/ E.. Ľ. G., bývajúceho v T., Ľ. Š. XX, všetci zastúpení JUDr. Vladimírom Kotosom, advokátom so sídlom v Košiciach, Žižkova 6, proti žalovanej BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., so sídlom v Bardejovských Kúpeľoch, IČO: 36 168 301, zastúpenej JUDr. Jánom Jurčom, advokátom so sídlom v Bardejove, Štefánikova 87, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5 C 91/2013, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2019 sp. zn. 22 Co 56/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ až 4/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov rozsudkom č. k. 5 C 91/2013-104 z 28. februára 2017 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia vlastníckeho práva k pozemku parcely registra „C“ č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 14 300 m², zapísanej na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX pre k. ú. C. A., obec T., okres T., a to každému v podiele 1/4 z celku. Žalovanej priznal voči žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. V odôvodnení najprv konštatoval, že v prejednávanej a rozhodnutej spore nebráni prekážka veci právoplatne rozhodnutej a že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem. Následne poukázal na zistený skutkový stav a uviedol, že na základe darovacej zmluvy z 10. mája 2004 uzavretej medzi O.. Z. G., I. G., E. J. a T. J. ako darcami a žalobcami 1/ až 4/ ako obdarovanými sa žalobcovia 1/ až 4/ nemohli stať spoluvlastníkmi sporného pozemku, pretože darcovia nikdy neboli jeho skutočnými spoluvlastníkmi a sporný pozemok nepatril ani ich právnomu predchodcovi B. T.. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že na základe notárskej zápisnice spísanej notárom D.. E. H. 12. marca

1996 sp. zn. F. XXX/XX, F. XXX/XX bolo osvedčené nadobudnutie vlastníckeho práva k spornému pozemku vydržaním v prospech B. T., ktorý ho následne ako predávajúci previedol kúpnu zmluvou z 1. apríla 1996 na kupujúcich O. Z. G., I. G., E. J. a T. J., v prospech ktorých bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra rozhodnutím Správy katastra Bardejov z 15. apríla 1996 č. R. XXX/XX. Žalovaná napadla platnosť tejto notárskej zápisnice a kúpnej zmluvy žalobou podanou Okresnému súdu Bardejov 23. augusta 1996 proti týmto nadobúdateľom (kupujúcim) a domáhala sa (po pripustení jej zmeny) určenia, že je výlučnou vlastníčkou sporného pozemku, ktorý nadobudla na základe vyvlastňovacích rozhodnutí z roku 1980 v prospech štátu a následného privatizačného rozhodnutia. Okresný súd Bardejov rozsudkom č. k. 10 C 713/1996-240 z 5. júna 2003 určil, že žalovaný (v tomto spore) je výlučným vlastníkom spornej nehnuteľnosti, pretože nemal preukázané splnenie podmienok vydržania sporného pozemku B. T., a preto ako nevlastník ani nemohol tento pozemok ďalej účinne previesť. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 445/2003-259 z 28. júna 2004 bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené s právoplatnosťou od 13. septembra 2004. Následne dovolanie nadobúdateľov podané proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu bolo ako nedôvodné zamietnuté a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 176/2006 z 31. júla 2006. Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že predmetné vyvlastňovacie rozhodnutia, na základe ktorých prešlo vlastnícke právo k spornému pozemku (na ktorom mal určitý podiel aj právny predchodca nadobúdateľov, avšak svoj nárok na jeho vydanie si podľa príslušných reštitučných predpisov neuplatnil) na štát, treba považovať za správne a súdy sú nimi v danej veci viazané, pričom tento záver nemožno spochybniť ani z pohľadu dobrej viery nadobúdateľov, či šetrenia nadobudnutých práv, pretože Občiansky zákonník tieto princípy nechráni, ak sa vlastnícke právo má nadobudnúť od nevlastníka. Súd prvej inštancie tento skutkový a právny základ považoval za relevantný aj v prejednávanej veci, a preto uzavrel, že žalobcovia 1/ až 4/ nemohli na základe darovacej zmluvy z 10. mája 2004 nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku, a to ani napriek povoleniu vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v ich prospech, pretože ani ich právni predchodcovia (darcovia) neboli jeho skutočnými vlastníkmi, a teda nemohli previesť na iného také práva, ktoré sami nemali. Návrhy žalobcov na vykonanie dôkazov týkajúcich sa zistia a preukázania okolností prevodu vlastníckeho práva zamietol ako bezvýznamné.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov 1/, 3/ a 4/ rozsudkom č. k. 22 Co 56/2017-211 z 21. novembra 2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanej priznal voči žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Odvolacie námietky žalobcov považoval za neopodstatnené. K namietanej nulite vyvlastňovacích rozhodnutí pre ich nedoručenie právnym predchodcom (rodičom) B. T. uviedol, že tieto rozhodnutia neboli vydané zjavne nad rámec právomoci vtedajších správnych orgánov, preto na ne treba aplikovať prezumpciu ich správnosti so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami. Považoval za nadbytočné preverovať doručenie týchto rozhodnutí účastníkom vyvlastňovacieho konania, pretože o nadobudnutí ich účinnosti svedčí fakt, že boli zo strany správneho orgánu aj dotknutých osôb reálne vykonané. Zároveň zdôraznil, že k vyvlastneniu sporného pozemku došlo v roku 1980 a bolo by v rozpore s princípom právnej istoty a spravodlivosti, po tak dlhom časovom odstupe zrelativizovať a spochybňovať vlastnícke právo žalovanej. Plynutie času je tak závažnou skutočnosťou, ktorej treba priznať faktické účinky. Ak je určovacou žalobou napádaná konfiškácia majetku, jej proces, účinky alebo zákonnosť, dôkazné bremeno v takomto konaní zaťažuje vlastníka konfiškovaného majetku, ktorý konfiškáciu spochybňuje, aby preukázal, že pre konfiškáciu neboli splnené zákonné podmienky. V danom prípade teda žalobcov zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať, že k doručeniu vyvlastňovacieho rozhodnutia ich právnemu predchodcovi (vrátane doručenia verejnou vyhláškou na úradnej tabuli) nedošlo, čo sa im ale nepodarilo. Napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ až 4/ (ďalej len „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietali, že účastníkmi vyvlastňovacieho konania, s ktorými bývalý príslušný správny orgán konal a v ktorom bolo vydané predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie v prospech štátu, boli v tom čase už nebohí rodičia B. T. a preto z tohto dôvodu vyvlastňovacie rozhodnutie nikdy nemohlo nadobudnúť právoplatnosť a stať sa vykonateľným. Keďže toto rozhodnutie nikdy nebolo doručené ani B. T. ako ich jedinému dedičovi, nemohol ako vlastník stratiť vlastnícke právo k spornému pozemku na základe rozhodnutia vydaného v konaní, ktorého účastníkom nebol. Preto bolo pochybením súdov oboch nižších inštancií, že si nevyžiadali spis o predmetnom vyvlastňovacom konaní a bližšie neskúmali, či a akým spôsobom podľa vtedy účinného zákona č. 71/1967 Zb. Správneho poriadku (a nie vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb., ako nesprávne uviedol odvolací súd) bolo vyvlastňovacie rozhodnutie ich právnym predchodcom (B. T., resp. jeho rodičom) doručené, čím im znemožnili uskutočňovanie im patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky, či má súd povinnosť skúmať v rámci súdneho konania pri správnych aktoch aj tú skutočnosť, či tento správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný. Poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 3/2003 a sp. zn. 4 Cdo 123/2003, z ktorých vyplýva, že okrem povinnosti skúmať, či predpokladaný správny akt vôbec je správnym aktom (či nie je paaktom) a či ide o akt vydaný v medziach právomoci príslušného orgánu, sú súdy rovnako povinné zaoberať sa tým, či správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný (R 220/1950). Keďže súdy oboch nižších inštancií tento odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dostatočne neodôvodnili, aj touto vadou došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná k podanému dovolaniu vo vyjadrení uviedla, že rozhodnutia súdov nižších inštancií považuje za vecne správne a dovolacie námietky žalobcov za neopodstatnené, pretože otázka nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti vyvlastňovacích rozhodnutí už bola vyriešená v správnom konaní pred Okresným úradom životného prostredia v Bardejove vedenom pod sp. zn. OÚŽP 270/1995 a v súdnom konaní pred Okresným súdom Bardejov vedenom pod sp. zn. 10 C 713/1996. Pokiaľ si právny predchodca žalobcov B. T. neuplatnil nárok na vydanie vyvlastnenej resp. bez právneho dôvodu prevzatej nehnuteľnosti podľa reštitučných predpisov v stanovenej prekluzívnej lehote, nemôže sa už ani on a ani jeho právni nástupcovia úspešne domáhať ochrany vlastníckeho práva určovacou žalobou. Tvrdenia žalobcov o nadobudnutí nehnuteľnosti štátom bez právneho dôvodu v dôsledku nenadobudnutia právoplatnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia Mestského národného výboru Bardejov č. 3412/78-Výst. zo 6. mája 1979 a č. 1062/80-výst.-KW zo 10. júna 1980, pre jeho nedoručenie právnym predchodcom v tom čase zapísaného pozemno-knižného vlastníka D. T.P. zomrelého XX. Z. XXXX a predtým I. T. zomrelej X. D. XXXX, nebolo žalobcami dostatočne preukázané, keďže pre uvedený záver neboli navrhnuté k tomu spôsobilé dôkazy. Žalobcovia nenavrhli pripojenie administratívneho spisu od právneho predchodcu bývalého mestského národného výboru resp. z príslušného archívu. Zároveň poukázala na skutkové okolnosti danej veci, ako aj na splnenie zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním na základe domnelého (putatívneho) právneho titulu žalovanou, resp. jej právnym predchodcom. Navrhla dovolanie žalobcov ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto bolo zamietnuté.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

12. Pre právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (R 83/2018).

13. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

14. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava

priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II.ÚS 559/2018, III.ÚS 47/2019).

16. V preskúmvanej veci dovolatelia namietali porušenie procesných práv súdmi oboch nižších inšancií z dôvodu nevyžiadania si spisu z Okresného úradu Bardejov za účelom skúmania, či a ako bolo vyvlastňovacie rozhodnutie doručené právnomu predchodcovi žalobcov, resp. jeho rodičom spôsobom podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, a nie podľa vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb., ako mylne uviedol odvolací súd. Podľa ich názoru týmto nesprávnym procesným postupom súdy oboch nižších inšancií porušili ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

18. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súdy oboch nižších inšancií náležite zistili skutkový stav veci, ako aj správne vyhodnotili vykonané dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP v spojení s čl. 15 Základných princípov CSP), ktorá vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu neznamena ľubovôľu súdu pri hodnotení dôkazov, vždy musí zodpovedať zásadám formálnej logiky a vychádzať zo zisteného skutkového stavu. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a úvaha, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP). Súd však musí dbať o to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený stranou v spore, ak tento nebude preukazovať iným dôkazom.

19. K namietanej nulite rozhodnutia správneho orgánu o vyvlastnení uviedli, že tvrdenie žalobcov je v priamom rozpore najmä s dôvodmi rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 176/2006-304 zo 31. júla 2006, a preto s prihliadnutím k tomu súd prvej inšancie nepovažoval za potrebné sa ich argumentáciou bližšie zaoberať. Uvedené argumenty žalobcov a spochybňovanie vlastníckeho práva žalovanej považoval za účelové a právne irelevantné. Odvolací súd k uplatnenej odvolacej námietke konštatoval, že vyvlastňovacie rozhodnutia boli vydané v rámci právomoci správneho orgánu a preto sa nejedná o nulitný akt, ale o akty, ktoré spôsobili právne účinky v ňom uvedené. Považoval za nadbytočné skúmanie doručenia vyvlastňovacieho rozhodnutia účastníkom vyvlastňovacieho konania. O nadobudnutí účinnosti správneho rozhodnutia svedčí to, že reálne bolo vykonané tak zo strany správneho orgánu, ako aj zo strany dotknutých osôb. Rozhodujúca nie je právoplatnosť rozhodnutia, ale skutočnosť, že sa rozhodnutie stalo účinným, pričom je odlišné doručovanie v správnom konaní (napr. aj verejnou vyhláškou bez ustanovenia zástupcu) s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.4 M Cdo 12/2014 z 29. septembra 2015. Navyše žalobcovia ani nemôžu mať priamu vedomosť o doručovaní vyvlastňovacích rozhodnutí, lebo v tom čase neboli účastníkmi príslušného správneho konania, ani vtedy evidovanými vlastníkmi vyvlastňovaných nehnuteľností.

20. Zároveň poukázali na konanie vedené na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 10 C 713/2006, v ktorom bolo právoplatne určené, že žalovaná je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti KN parcely č. XXXX/XX o výmere 1 609 m² zapísanej na LV č. XXX k. ú. C. A. a parcely č. XXXX/X o výmere 17 051 m² zapísanej na LV č. XXXX k. ú. C. A.. Konštatovali, že žalovaná (v tomto spore) stala

vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na základe vyvlastňovacích rozhodnutí v prospech štátu a následného privatizačného rozhodnutia. Zdôraznili najmä právny záver, ktorý vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 176/2006 z 31. júla 2006, ktorým bolo dovolanie žalobcov (v tomto spore) zamietnuté, z ktorého vyplýva, že súdy sú viazané správnymi rozhodnutiami pokiaľ nimi bolo právoplatne rozhodnuté o vlastníctve sporných nehnuteľností v prospech štátu. Konštatoval, že v odbornej i v súdnej praxi panuje vzácna zhoda v otázke, že pre akty hoci aj nezákonné, či vecne nesprávne, platí prezumpcia ich správnosti, pokiaľ sa nepreukáže opak, ktorý je možné dosiahnuť a zaistiť tak ich nápravu (zmenu alebo zrušenie) iba v existujúcom systéme opravných prostriedkov (odvolanie, odklad, protest, žaloba, ústavná sťažnosť a pod.) a nie ich prejudicialitou vo vzťahu k akémukoľvek inému konaniu, či postupu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 123/2003 uverejnený pod č. 44 v časopise Zo súdnej praxe č. 4/2005).

21. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov.

22. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

23. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

24. V súvislosti s namietaným nedostatočným odôvodnením odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, dovolací súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom súdov oboch nižších inštancií nestotožnili, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06). Aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu, nesprávne právne posúdenie nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Len výnimočne, pokiaľ písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá spôsobuje porušenie práva na spravodlivý proces. O takýto prípad v praxi napríklad ide vtedy, ak rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Sutyazhnik proti Rusku), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku).

25. V posudzovanej veci sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP), ale zároveň korektným a ústavne konformným výkladom sa vysporiadal aj s uplatnenými odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 CSP). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

26. Dovolatelia teda v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 420 písm. f) CSP pod pojem „procesný postup“ nepriamo podriadili meritórne rozhodnutie napadnutého rozhodnutia, právne úvahy a

spôsob vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolacím súdom. Uvedené skutočnosti neboli spôsobilé založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení vykonaných súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

27. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 písm. a) CSP dovolatelia namietali nesprávne právne posúdenie veci s tým, že vymedzili otázku, pri riešení ktorej sa mali sudy nižších inštancií odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a to, či má súd povinnosť skúmať v rámci súdneho konania pri správnych aktoch aj tú skutočnosť, či tento správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný. Uviedli, že ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu k preskúmateľnosti správnych aktov zastáva názor, že „všeobecné sudy nie sú oprávnené skúmať ich platnosť či zákonnosť (nejde totiž o právny úkon) mimo rámca správneho súdnictva, ale zásadne len so zreteľom na to, či išlo o akty nulitné (ničotné), teda o akty, ktorých vady sú tak závažné (čo do zápornej kvality vady), že sa neuplatní prezumpcia ich správnosti. Také akty nevyžadujú zvláštny proces na odstránenie vady (alebo aktov samých), ale nikto ich nemusí rešpektovať a od začiatku sa na ne hľadi ako na akty neexistujúce (napr. rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu č. 1457/22, 10303/33). Okrem povinnosti skúmať, či predpokladaný správny akt vôbec je správnym aktom (či nie je paaktom) a či ide o akt vydaný v medziach právomoci príslušného orgánu, sú sudy rovnako povinné zaoberať sa tým, či správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný“ (R 220/1950 Zbierky rozhodnutí československých súdov). Zároveň poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 3/2003 z 25. marca 2003 a sp. zn. 4 Cdo 123/2003 z 26. novembra 2003. Vyslovili názor, že sudy oboch nižších inštancií sa v rámci rozhodovacej činnosti odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bez toho, aby tento odklon dostatočne odôvodnili, v dôsledku čoho došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu, čím neprimerane zasiahli do ich práv a to až tak, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces.

28. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“.

29. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1, 2, a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 158/2017, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 5 Cdo 87/2017, sp. zn. 6 Cdo 21/2017 a sp. zn. 6 Cdo 129/2017).

30. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletině Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

31. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia právnej otázky v zmysle § 432 CSP, dovolací súd považoval dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP za procesne prípustné. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza

k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

32. Z judikátu R 220/1950 Zbierky rozhodnutí československých súdov vyplýva, že „súd nie je oprávnený skúmať meritórnu správnosť správneho aktu, ale z aktu samého skúma, či ide o správny akt (na rozdiel od t. zv. pseudoaktu, či je vydaný v medziach právomoci dotyčného úradu a či je právoplatný alebo vykonateľný. Súd nemôže pri tom preskúmať, či úrad postupoval správne, keď svoje rozhodnutie doručil vyhláškou podľa § 38 vl. nar. č. 8/1928 Sb. o správnom konaní.

33. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 123/2003 z 25. marca 2003, uverejneného v časopise Zo súdnej praxe č. 44/2004, na ktorý dovolatelia poukázali v súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, okrem iného vyplýva, že „všeobecné súdy nie sú oprávnené skúmať ich platnosť či zákonnosť (nejde totiž o právny úkon) mimo rámca správneho súdnictva, ale zásadne len so zreteľom na to, či išlo o akty nulitné (ničotné, teda o akty, ktorých vady sú tak závažné (čo do zápornej kvality vady), že sa neuplatní prezumpcia ich správnosti. Také akty nevyžadujú zvláštny proces na odstránenie vady (alebo aktov samých), ale nikto ich nemusí rešpektovať a od začiatku sa na ne hľadá ako na akty neexistujúce (napr. rozhodnutia bývalého Najvyššieho správneho súdu č. 1457/22, 10303/33). Mimo povinnosť skúmať, či predpokladaný správny akt vôbec je správnym aktom (či nie je paaktom) a či ide o akt vydaný v medziach právomoci príslušného orgánu, sú súdy rovnako povinné zaoberať sa tým, či správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný (R 220/1950 Zbierky rozhodnutí československých súdov). Pri kategórii aktov, ktoré sú len vecne chybné alebo nezákonné platí prezumpcia ich správnosti, pokiaľ nie sú vymedzeným postupom opravené alebo zrušené a musia byť považované za bezchybné, majú právne účinky a sú pre súdy v zmysle § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku záväzné“.

34. Za nulitný akt možno považovať len taký akt, ktorý bol vydaný nepríslušným orgánom štátnej správy, teda nad rámec právomoci toho-ktorého orgánu. Pokiaľ bolo rozhodnutie vydané v rámci právomoci príslušného orgánu, jeho zákonnosť je možné preskúmať len procesným postupom v rámci správneho súdnictva; nepodlieha však preskúmaniu všeobecným súdom (sp. zn. 5 Cdo 201/2012 z 11. februára 2014). Totožný záver ako vyplýva z rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 123/2003 z 25. marca 2003, zaujal najvyšší súd aj v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 110/2000 z 29. marca 2001, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe č. 40/2001, ako aj v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 337/2006 z 27. novembra 2007.

35. Z uvedeného teda vyplýva, že súdy nižších inštancií sa napadnutým rozhodnutím neodklonili od právneho názoru dovolacieho súdu v otázke skúmania vecnej správnosti správneho aktu, pokiaľ vychádzali z prezumpcie správnosti správneho aktu vydaného orgánom na to oprávneným v medziach jeho právomoci. Na uvedený právny záver správne poukázali aj samotní dovolatelia.

36. K uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 3/2003 z 25. marca 2003, dovolací súd len dodáva, že v predmetnom rozhodnutí bol posudzovaný správny akt podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a z hľadiska procesu sa riadilo vládnym nariadením č. 91/1960 Zb. o správnom konaní. Uvedené rozhodnutie sa týkalo iných skutkových okolností, ako aj právnej úpravy a preto závery z neho vyplývajúce nemožno aplikovať na danú vec.

37. K namietanému uvedeniu odvolacím súdom (bod 38 odôvodnenia), že v správnom konaní bolo možné doručiť rozhodnutie okrem iného aj verejnou vyhláškou na úradnej tabuli s poukazom na § 33 ods. 1 vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb., čo v súdnom konaní takýto postup nebol možný (sp. zn. 4 M

Cdo 12/2014), dovolací súd len dodáva, že uvedené sa týkalo len poukázania na rozdielnosti v spôsoboch doručovania v správnom a v súdnom konaní, resp. na viaceré možnosti doručovania správneho aktu orgánmi verejnej správy v tom čase podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

38. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol v súlade s § 448 CSP.

39. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 353 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom v plnom rozsahu, s tým, že o výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomere hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.